

Kandidatuppsats C-nivån
Vårterminen 2001

Internet som politisk arena- Homo- och bisexuella personers användning av Internet i sin politiska kommunikation

Författare: Henrik Hoff
Examinator: Gunilla Jarlbro

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
1.1 SYFTE	2
1.1.1 <i>Frågeställning</i>	2
1.1.2 <i>Avgränsningar</i>	2
2. BAKGRUND	4
2.1 INLEDNING.....	4
2.2 INTERNET SOM GENERELL POLITISK ARENA	4
3. TEORI	5
3.1 TIDIGARE FORSKNING	6
3.2 QUEER	7
3.2.1 <i>Egen kritik och reflektion</i>	8
3.3 KOMMUNIKATION OCH INTERNET	9
3.4 POLITISK KOMMUNIKATION OCH INTERNET	10
3.5 POSTMODERNITET OCH INTERNET.....	11
3.5.1 <i>Postmodernitet och kommunikation</i>	11
3.6 NY MEDIETEKNOLOGI OCH SOCIAL DIFFERENTIERING	13
3.6.1 <i>Informationsmiljöer</i>	13
3.7 KRITIK MOT INTERNET.....	14
4. METOD	15
4.1 VAL AV METOD	15
4.2 TEMATISERING AV FRÅGEGUIDE.....	15
4.3 URVAL.....	17
4.4 DATAINSAMLING.....	18
4.4.1 <i>Databearbetning</i>	19
4.5 ANALYS.....	20
4.6 VALIDITET	20
4.7 ETIK OCH KONFIDENTIALITET	20
5. RESULTAT OCH ANALYS	22
5.1 HEMSIDOR PÅ INTERNET	22
5.2 SYLVESTER.SE.....	23
5.3 CORKY.NU.....	24
5.4 RFSL.SE	25
5.5 KOMMUNIKATION VIA INTERNET.....	26
5.5.1 <i>Politisk kommunikation via Internet</i>	27
5.6 INTERNET OCH KOMMA UT- PROCESSEN	28
5.7 ANONYMITET OCH SYNLIGHET VIA INTERNET	29
5.8 HINDER FÖR KOMMUNIKATION VIA INTERNET.....	32
6. SLUTDISKUSSION	36
REFERENSER	38
ARTIKLAR	40
WEB-DOKUMENT.....	40
ÖVRIGA KÄLLOR.....	41

Bilaga 1: Frågeguide

Bilaga 2: Sylvester.se

Bilaga 3: Corky.nu

Bilaga 4: Rfsl.se

1. INLEDNING

Möjligheter att nå ut och även därmed eventuellt skapa en förändrad syn på sig själv som individ och som medborgare i samhället är en viktig del av det politiska arbetet och detta kan bidra till en utveckling i synen på homo- och bisexuella individer och deras situation. Homo- och bisexuella individer har fortfarande svårt att vara helt öppna med sin sexualitet. Trots senare decenniers politiska förbättringar riskerar dessa personer att bli misshandlade fysiskt eller psykiskt på grund sin sexuella läggning. Detta är inte acceptabelt i ett civiliserat och demokratiskt samhälle.

När jag ser tillbaka på mina studieår vid Lunds universitet och andra studier före det, så kan jag notera ett intresse för det annorlunda, i vissa fall främmande och det som skapar en mer mångfacetterad bild av hur vårt samhälle ser ut och hur det uppfattas av individen. Mitt intresse för dessa frågor tror jag bottnar i en önskan hos mig att göra synligt det tabubelagda och det som ibland kan uppfattas som stötande. Min förhoppning är att denna uppsats kommer att kasta ljus över ett område som är tämligen utforskat och bidra till en ökad förståelse.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka möjligheter för homo- och bisexuella individer att finna forum för alternativa levnadsmönster, möta likasinnade, samt formera politiska ställningstaganden via Internet

1.1.1 Frågeställning

- Vilken/vilka betydelser har den sexuella identiteten i användningen av Internet för de homo- och bisexuella individerna?
- På vilket/vilka sätt kan Internet vara en kanal för homo- och bisexuella individers kommunikation kring intressen och politiska ideér?

1.1.2 Avgränsningar

Denna uppsats kommer att behandla kommunikationsmediet Internet i ett specifikt sammanhang och i en av mig avgränsad kontext.

De hemsidor/sajter som är med är de som har nämnts av intervjupersonerna själva och någon fullständig innehållsanalys av dessa kommer inte att göras i denna undersökning. De har en betydelse i sammanhanget men en djupare innehållsanalys av dessa motsvarar inte det syfte jag har med att skriva denna uppsatsen. Dessa sajter beskrivs utifrån vad de har för innehåll, vilket tilltal de har och vad de saknar enligt min bedömning. Den politik jag avser att undersöka rör sig mer kring frågor av sexualpolitisk karaktär än om traditionell partipolitik. Undersökningen är utförd på ett lokalplan på så sätt att alla intervjupersoner är från Malmö/Lund området. Intervjupersonerna är dock mer eller mindre aktiva i sin kommunikation på en större arena som inbegriper internationella kontakter.

2. BAKGRUND

Detta kapitel kommer att övergripande beskriva hur Internet kan bidra till att vara en plattform för olika grupper i samhället när de vill nå ut med sina budskap, skapa förutsättningar för att ha diskussioner samt lägga grunden för ett politiskt arbete.

2.1 Inledning

Homosexuella och bisexuella individer tillhör en minoritet av befolkningen och deras livsstil eller levnadsmönster är på många sätt ett dolt fenomen i vårt samhälle. Det har en demokratisk betydelse för en minoritet i samhället att kunna uttrycka sina egna åsikter och att kunna hitta mötesplatser, såväl verkliga som virtuella. Mötesplatser på Internet har också betydelse för undersökningsgruppen då de verkliga träffpunkterna innebär fler risker för individerna. Risker kan bestå i både fysisk och psykisk misshandel, eller en oönskad exponering för individen om den vill vara anonym. Förutom Internet är det vanligt förekommande att ta kontakt med likasinnade via kontaktförmedlingar, annonser i tidningar, telefonlinjer och att mötas på särskilda platser, både officiella och inofficiella.

2.2 Internet som generell politisk arena

Fler personer har med Internet tillgång till en debattarena och möjligheter att uttrycka sin politiska vilja. Detta kan då komma att utöka den allmänna sfären och skapa tillfällen för en direkt återkoppling med politiska representanter. Traditionella mediers publik agerar och debatterar individuellt eller i små grupper, det Internet bidrar med är en möjlighet för grupper med specialintressen att uppstå och utvecklas. *Communities* kallas dessa grupper där människor med gemensamma intressen, värdegrunder eller andra gemensamma beröringspunkter har kontakt med varandra över Internet utan att vara beroende av en fysisk geografisk plats. Grupperna utökar individernas utrymme för att kunna utöva inflytande och påverkan i den offentliga sfären. Dessa grupper kan skapa förutsättningar för en politisk gemensam syn som kan ha konsekvenser på ett internationellt plan (Thornton, 2001).

Internet kan stärka den demokratiska processen, personer kan få tillgång politiska dokument på ett enkelt sätt, delta i politiska debatter och liknande

aktiviteter. Ur de styrande politikernas synvinkel fungerar den nya teknologin effektiviserande på den demokratiska processen genom att tillgängligheten ökar och en direkt kommunikation mellan politiska representanter och medborgare uppstår.

Då det finns tecken på ett fallande intresse för att gå och rösta och för att delta i det politiska arbetet i traditionell form öppnas intresset för att hitta nya vägar för det politiska engagemanget. Internet kan visa sig vara den arena som blir den framtida politiska mötesplatsen. Påtryckningsgrupper av olika slag och aktivistgrupper använder sig av Internet för att förbättra sin organisering, för att nå ut med sina budskap och för att underlätta nyrekryteringen av medlemmar. Internet kan också fungera som ett forum för policyarbete i strävan efter att finna ett samförstånd och nya politiska lösningar. För mindre grupper med lösare strukturer som exempelvis lokala grupper som anordnar protestmöten, kampanjer och liknande aktiviteter fungerar Internet som en detaljerad anslagstavla, där datum-, platser-, och tider för aktiviteterna uppdateras. Internet fungerar i dessa sammanhang i samverkan med traditionella medier och metoder i kampanjsyften som t.ex. flygblad, affischer e.t.c. (Lax, 2000).

3. TEORI

Teoriavsnittet tar upp tidigare forskning som har utförts inom samma område samt hur kommunikation via Internet generellt kan definieras.

Queer och dess problemområde diskuteras samt kritiseras i viss mån. Vidare kommer postmodernitet tas upp i samband med Internet och kommunikation för att ge en teorigrund för hur Internet kan ha en betydelse i förändringen av kommunikationsmönster i samhället. Teorier om politisk kommunikation och Internet har jag valt att ha med, dock handlar min definition av den politiska kommunikationen i första hand handlar om sexualpolitik. Teorikapitlets avslutande del ägnas åt en redovisning av en teori om ny medieteknologi och en eventuell social integration eller en differentiering.

3.1 Tidigare forskning

Det finns en tystnad runt frågor som rör homo- och bisexuella individer och deras medieanvändning i forskningssammanhang. Jag hittade under min referenssökning ett stort antal artiklar som berörde andra minoriteter och deras situation vad det gäller medier och kommunikation, däremot fanns det få artiklar som berörde så kallade queerfrågor. Ras, kön och andra liknande frågor finns representerade men inte forskning som berör sexuell läggning och medier och kommunikation. Just denna relativa tystnad kring dessa frågor blev det som drev mig vidare i detta uppsatsarbete och sporrade mig till att undersöka hur det såg ut på fältet.

Ett av de inslag som jag hittade var från kurslitteraturen till medie- och kommunikationsvetenskap, (MKV 203: vårterminen 2001, Lunds universitet) där författarna Berry och Fran (2000) har gjort queer-forskning i Asien, närmare bestämt i Syd-Korea och i Taiwan. Deras forskning visar på att Internet och tillgängligheten till en cybercommunity för homo- och bisexuella individer har varit mer eller mindre samtida med uppkomsten av ett allmänt så kallat gayliv i dessa länder. Det innebär då att Internet är delvis med och formar karaktären på det samhälle som är individernas identitet och samliv som homo- och bisexuella. I en kultur med förbud mot homo- och bisexualitet finns få möjligheter att utveckla en gemensam plattform för individerna. Internet kommer till dessa kulturer som en paketlösning och som en kulturellt påverkande faktor. I andra kulturer som t.ex. vår egen så kom Internet till ett gaysamhälle som redan var konstruerat och blev istället en del av det på andra villkor. Taiwan och Syd- Korea har inga lagar som förbjuder homo- och bisexualitet, men länderna har partnerskapslagar och normer i sina samhällen som uppmuntrar till heterosexuellt samliv och till reproduktion. Individerna använder Internet i sin kommunikation för att bilda nätverk online, de är sen knutna till nätverk av kontakter offline som i sin tur skapar möjligheter till ännu fler kontakter. Dessa online nätverk har också visat sig vara viktiga för att sprida politiska budskap, uppmaningar, information och för att stimulera till debatt. Ett mönster som framkom i deras undersökning var att identiteter formerades med hjälp av kommunikation via Internet på så vis att individerna provade olika möjliga alternativa identiteter för att sen eventuellt använda sig av delar av dem i sina offline-identiteter (Berry & Fran, 2000).

3.2 Queer

Queer har sitt ursprung i feminismen och är idag en egen teoriskola som utvecklas. Om feminismen undersöker kön och genus som avgörande historiska faktorer så kan queer sägas undersöka om det finns spår av sexualitet. Ett sätt att se på världen som söker efter hur sexualitet och sexuella preferenser har påverkat.

I gaystudenternas tidning *Wannabe* (nr 1, 2001) som ges ut i samarbete med Sveriges Förenade Gaystudenter skriver Björn Fritz en artikel för att försöka reda ut begreppet queer, Björn Fritz, doktorand vid konstvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet beskriver queer som ett ställningstagande mer än nånting annat, ett sätt att betrakta sin omvärld på. Detta inbegriper då också att man är medveten om sin egen position när man betraktar och gör sina noteringar. Denna position är inte fixerad eller absolut utan är i ständig rörelse med den som har intagit positionen queer. Queer är vidare enligt Fritz inte endast kategorierna homo-, hetero-, bi- eller transsexualitet, queer tar istället ett steg ifrån detta kategoriska sätt att se på människor och deras sexualitet. Queer blir då ett sätt att öppna upp för ett samhälle där det avvikande är välkommet som en del bland andra olika (Fritz, 2001).

Queer bryter upp beskrivningar och kategorier såsom t.ex. homo- och bisexuell och kritiserar dessa för att vara stereotypt framställda och innehållande fördomar som härstammar från en manlig heterosexuell diskurs (Samuels, 1999. s. 91-93).

Ett samhälle som kallas heteronormativt förklaras av Fritz som ett samhälle med fixerade uppfattningar om vad som anses normalt och inte normalt beteende. Queer är dock inte den binära motsatsen till heterosexualitet såsom homosexualitet alltid har stått för.

queer betyder att man inte accepterar köns- eller sexualitetsroller som självskrivna eller absoluta, inte för egen räkning, inte i sin syn på omvärlden (Fritz, 2001 sid.6).

Queer har ett neutralare utgångsläge än begrepp som t.ex. homo- och bisexualitet. Queer är som begrepp inte köns- och sexualitetsbestämt, utan lämnar fältet öppet för det mesta som är avvikande. Normalitet och queer är en teknik till att ifrågasätta normerna kring detta fenomen. Det är inte rätt av någon individ eller grupp i samhället att ställa sitt liv som en mall för hur andra ska leva sitt liv. Även om detta innebär att majoriteten av en befolkning lever på ett liknande sätt så har den ingen

rätt att förtrycka, exkludera eller förminska minoriteternas sätt att leva på (Fritz, 2001).

Vem som helst kan använda sig av queerbegreppet som ett sätt att tänka för att få perspektiv på verkligheten, det är inte endast till för de grupper som kallas de sexuella minoriteterna. Att avlägsna sig ifrån vissa låsta definitioner av sexuell identitet och istället visa på skillnader mellan dem som är *normala* och dem som vill odla sin särart för att framhålla att det är okej att vara annorlunda. Queer är ett förhållningssätt, ett sätt att kritiskt ifrågasätta hur man väljer att definiera sig själv och den egna identiteten. Begreppet försöker att kritiskt plocka isär kategoriseringar av människor, beteenden och sätt att vara. Det ifrågasätter vad som är normalt? Vad den sociala konstruktionen består av? Queer blir till ett sätt att ställa sig utanför det som anses som normalt och från den positionen se hur normen fungerar förtryckande, diskriminerande och exkluderande av människor. Detta gäller alla avvikelser från normen såväl fysiskt- och socialt handikappade, som heterosexuella som inte längre känner sig hemma i normen om hur en heterosexuell person ska vara, hur man bildar familj, hur många barn man ska ha, var man ska bo och så vidare. Detta gör att man blir mer medveten om hur normen fungerar och man blir alert på när den blir förtryckande och diskriminerande. Queer handlar om identitet och vilken roll individen har samt att man ifrågasätter den. Detta kan leda till en större öppenhet i valet av sätt att leva på och se sin omvärld på (Vetenskapsradion P1, 010520).

Det finns dock röster som kritiserar queerbegreppet för att förstärka och befästa skillnader både inom gruppen och ut mot den heterosexuella gruppen. Dessa förstärkningar gäller då uppfattningar om att homo- och bisexuella individer lever ett liv som är väsensskilt från det liv som heterosexuella lever (Samuels, 1999 s. 98-99).

3.2.1 Egen kritik och reflektion

Med risk för att försöka sitta på två stolar samtidigt har jag valt att behålla homo- och bisexuella som benämning på undersökningsgruppen. Min ambition har varit att undersöka just homo- och bisexuella individers användande av Internet i sin kommunikation. Att jag inte har tagit steget fullt ut och gått ifrån de kategoriseringar som finns på olika sexualitet är förmodligen en signal om att jag är fast i de normer som finns kring detta och känner mig tryggare med den gamla uppdelningen. Det som queer bidrar med är sin strävan att göra synligt de normer som kan finnas i

samhället vad det gäller sexualitet. Detta har egentligen inte endast med just homo- och bisexualitet att göra, det gäller i minst lika hög grad de heterosexuella normer som påverkar heterosexuella individer i deras vardag.

Queer är ett begrepp under utveckling och min användning av det är ett av många sätt att använda det på. Queer hänger på sätt och vis ihop med den postmoderna teorins utveckling där ifrågasättande och nedmonterande av tidigare paradigmen finns på dagordningen.

3.3 Kommunikation och Internet

Internet är inte hierarkiskt uppbyggt, där finns ingen central auktoritet som kontrollerar eller censurerar. Genom att det går att hemlighålla den identitet som man har offline kan defekter döljas som t.ex. stamning, lyten/handikapp och utseendet generellt. Kommunikation över Internet kan överbrygga ojämlikheter som är baserade på identitet, den kan förändra och påverka hierarkier som styr beslutsfattande. Studier visar att kommunikation via E-post och nätkonferenser gör att deltagare är mer direkta i sitt sätt att delta samt att de talar mer jämlikt än vad de skulle göra ansikte mot ansikte (Jordan, 1999).

Internet skapar frihet för individer att uttrycka sig till en månghövdad publik. Interaktiviteten som finns i mediet där debatt kan ske och gensvaret kan fås direkt är med och skapar förutsättningar i denna demokratiska aspekt. Demokrati har sitt hjärta i självbestämmande och i den fria viljan. Deltagande är viktigt och att kunna uttrycka en självständig röst samt existensen av en politisk kultur som innefattar ett stort och mångfacetterat ramverk med möjligheter till egen utveckling och till ett kollektivt ömsesidigt uttryck.

Individer kan ta kontakt med styrande i samhället direkt via E-post och få svar. Användare kan kommunicera på ett sätt som innebär att många kommunicerar till många på ett ömsesidigt sätt. Det är dock inte självfallet så att interaktivitet skapar en mer demokratisk kommunikation. Individen bestämmer själv om deltagandet ska ske eller inte, det som Internet har bidragit till är att tröskeln till deltagande har sänkts (Hague & Loader, 1999).

3.4 Politisk kommunikation och Internet

När det handlar om politik och politiska ställningstaganden som rör sig mot att bli alltmer personligt orienterade så är Internet med och skapar förutsättningar för minoritetsgrupper när de ska nå ut med sitt budskap och skapa nätverk. Det kan röra sig om ställningstaganden som uttrycker individers egna synsätt och åsikter om samhället och omvärlden. Politiska rörelser som t.ex. grundar sig på frågor av etnisk tillhörighet, kön eller sexuell preferens blir allt vanligare i dessa sammanhang. Konsekvenser börjar märkas på den traditionella politiska arenan som blir otydligare, mindre institutionell och den politiska agendan blir mindre förutsägbar. I denna process kan Internet vara en faktor att ta med i omstruktureringen av det politiska livet av idag. Det finns dock en del invändningar mot detta vilka belyser frågor som att Internet användandet varierar mycket i de olika västländerna, för att inte tala om hur situationen ser ut i utvecklingsländerna. En annan invändning är att Internet användandet i de flesta fall rör sig om helt andra saker än politik och den allmänna sfären. Internet har dock blivit ett viktigt redskap för organisationer som finns utanför etablissemangen som kallas NGO (non governmental organisations), dessa organisationer använder Internet bl.a. i opinionsbildning och till nätverksskapande. Olika sociala grupper och rörelser deltar via Internet och breddar utbudet samt intresset för politiskt arbete. Detta kan ses som ett växande politiskt engagemang utanför den traditionella politiska arenan. Det är en tendens till uppluckring av vad som definieras som politik samt att värdesystem blir alltmer individualiserade. Värderingar ärvs inte i samma utsträckning som de gjorde tidigare, istället är de personligt utformade.

De postmoderna rörelserna som leder till strukturskiftet har ett annat tempo än politiker och politiken. Samtida kulturella mönster och identitetsprocesser har en annan takt. Detta innebär att politik och politiker tenderar att idag vara i otakt med sin samtid och kan vara en av förklaringarna till att individer söker sig ifrån den traditionella politiska arenan. Den industriella världen visar upp ett mönster av att individer tenderar att stöta bort hierarkisk auktoritet, men också en vilja att behålla demokratin. Vi går mot en utveckling av alltmer kritiska medborgare (Dahlgren, 2000).

3.5 Postmodernitet och Internet

Virtuella intressegrupper eller *communities* kan ses som ett bidrag till utvecklingen av demokratin. Möjligheterna för dessa grupper att delta på ett mer jämlikt och utökat sätt i den allmänna sfären är ett exempel på detta. Internet är anarkiskt uppbyggt och har ingen central styrning detta bidrar till att lösa upp hierarkier och sätta positioner ur spel som traditionellt har funnits hos ett fåtal deltagare i samhällsdebatten. Den moderna teknologin med Internet inbjuder till ett nytt tänkande och det postmoderna ligger nära till hands.

Individen kan efter eget tycke anta en ny fiktiv identitet, ett experimenterande med nya identiteter, här kan en känsla infinna sig av identiteten som obestämd, utan central fixering och som mångtydig (Turkle, 1995).

I ett chatrum eller liknande diskussionsrum kan dessa olika lekar med identiteten förekomma. Deltagarna interagerar med varandra utan att se eller höra den andre personen så de behöver inte uppge sin riktiga identitet. Hemligheter och problem som annars är otänkbara att avslöja ens för sina närmaste kan tas upp utan att personerna behöver riskera avslöjande. Homo- och bisexuella personer som lever i det fördolda kan använda sig av fiktiva identiteter för att prova på hur det känns att presentera sig som homo- eller bisexuell. Detta utprovande av identitet kan sen leda till positiva effekter för personen, t.ex. att den vågar ta steget ut i den vardagliga verkligheten eller att den träffar någon likasinnad som den blir förälskad i. Att den anonyma identitetslek sker interaktivt via Internet gör att queerteorin känns passande som teoribakgrund, queerteorin ser identiteten som en konstruktion och en av möjliga framställningar av en persons jag . Internet och den interaktion som sker löser upp gränserna mellan det som personen uttrycker och den fysiska kropp som skapar uttrycken (Gauntlett, 2000).

3.5.1 Postmodernitet och kommunikation

En författare vid namn Mark Poster (1995) diskuterar konsekvenserna i och med utvecklingen av det postmoderna samhället och dess elektroniska kommunikation. Det är inte endast en fråga om ökad effektivitet i utbytet av kommunikation det är

dessutom något som kan leda till kulturförändringar enligt Poster. Detta skulle då ske i den identitetsstrukturering som pågår i och med dessa förändringar av kommunikationen. Poster gör en jämförelse med hur det var när samhället anpassade sig till ett nytt sätt att kommunicera då det feodala samhället på medeltiden fick utmaningar av nya varor och sätt att utbyta varor som krävde nya sätt att kommunicera. Detta medförde också att nya identiteter skapades bland handelsmännen och att individen upplevde en större frihet att uttrycka sig samt agera på ett mer självständigt sätt än tidigare. Poster argumenterar för att den elektroniska kommunikationen kan vara en liknande utmaning för de rådande samhällsstrukturerna idag.

Denna kommunikation har medfört ett nytt tänkande kring hur språket utvecklas och hur informationen distribueras. Det är informationens art som medför en förändring och utveckling av det som sen bildar ämnen för information.

De vanliga ämnena som tidigare förekommit förflyttas till fördel för information som är mångfaldigt spridd och som är decentraliserad och oupphörligt ställer frågor till en instabil identitet. Denna instabilitet skapar på en kulturell nivå enligt författaren både risker och utmaningar för samhället särskilt om den blir en del av en politisk rörelse och Poster tar upp exempel på rörelser som feminism, ras eller etnisk minoritet och den homo- och bisexuella rörelsen. Poster menar att detta kan leda till en grundläggande utmaning för moderna sociala institutioner och strukturer, moderna i detta sammanhanget är ställt i förhållande till det postmoderna.

I det moderna samhället regerade det tryckta ordet och läsaren var sedd som kritiker och författaren till det tryckta ordet var sedd som en auktoritet. I det postmoderna samhället upphävs rollerna i förhållande till hur information tas emot. Identiteten som läsare/mottagare upphävs med de elektroniska medierna och förhållandet till auktoriteten/författaren försvagas. I det postmoderna samhället finns möjligheter att individer som tidigare endast var läsare att även vara författare och därmed delta i informationsförändringen (Poster, 1995).

3.6 Ny medieteknologi och social differentiering

Informationen i samhället bidrar till att olika sociala miljöer eller informationsmiljöer kan uppstå. Den nya medieteknologin vara en orsak till ett varierat utbud av informationsresurser och kommunikationsmöjligheter som i sin tur uppmuntrar till en social integration eller en social differentiering. Internet och den nya medieteknologin med en utveckling av informationen är medskapande till en ökande social differentiering. Nya medie- och kommunikationskanaler kan spela en annan roll än vad massmedia tidigare har gjort. Traditionell massmedia är mer ansedd som producent av likriktad populärkultur och som medverkande till en socialt integrerande process. Massmedierna kan spegla en integration i samhället, gemensamma intressen, breda sociala rörelser, massproduktion och konsumtion. De nya medierna står för olikhet, minoritetssyn, lokala intressen, identitet- och annan politik grundad på egna särskilda intressen. Den nya teknologin kan användas till separata sociala rum för etniska, religiösa eller andra grupper och de kan bidra till en ökad social fragmentering eller ett steg ifrån ett integrerande i samhället. Denna process utvecklas ojämnt och stegvis snarare än effektivt och enkelt. Medierna är medverkande i denna process på ett sånt sätt att de reflekterar och uttrycker underliggande antaganden om hur interagerande sker och antaganden om sociala likheter/skillnader. Medierna står också för produktionen och distributionen av vad som är värt att veta samt vad som är känt.

3.6.1 Informationsmiljöer

Individer i en informationsmiljö delar vad de vet, producerar- och använder sig av information både personligt och via exempelvis Internet. De skapar interpersonella nätverk, utövar t.ex. utbildning, politik och grundläggande kunskap om exempelvis normer och värdesystem.

De nya medieteknologierna stödjer olika informationsmiljöer och tenderar att vara sammanbundna med en social förändring. Ny medieteknologi ses som särskilt lämpad för kommunikation med ämnen av olik karaktär. Detta kan leda till att medlemmar i en informationsmiljö som använder den nya teknologin i sin kommunikation tillåts att upprätthålla sina skillnader/olikheter utan att bli utstötta. Medlemmar av små och geografiskt spridda grupper kan skapa nätverk med likasinnade utan att behöva gå igenom traditionella sociala organisationer/institutioner. Exempelvis har etniska grupper som är åtskilda

geografiskt och på andra sätt skapat aktiva nyhetsgrupper på Internet, elektroniska brevlister och utformat hemsidor för att på så sätt upprätthålla en känsla av gruppgemenskap och närhet med vänner/familj runt om i världen.

Det finns dock en relation mellan mycket användande av ny medieteknologi och en minskad social förmåga. De mest flitiga Internet- användarna uppgav färre sociala aktiviteter inklusive telefonsamtal samt att de spenderade mindre tid till traditionella medier t.ex. tidningar och TV (Lievrouw, 2001).

3.7 Kritik mot Internet

Kritik mot Internet som en enbart frigörande medieform framförs av Ravetz, (1998). Det som lyfts fram är t.ex. frågor som berör tillgången till Internet, att man borde se till vilka det är som deltar istället för att se cyberspace som unikt i sin öppenhet och frihet, där censuren inte har någon makt. Censuren kommer enligt Ravetz att inbegripa Internet också i en framtid. Författaren menar att samhället behöver ha kontroll över material som uppmanar till förtryck, extrema politiska åsikter som inbegriper våldshandlingar och pornografiskt material av olika karaktär.

Kritik riktas också till Internet som underlägset *face to face* kontakt vid avhandlande av viktiga och personliga ämnen. Ravetz vill istället se Internet som ett komplement till existerande medier. Genomgående vill Ravetz tona ned betydelsen av Internet som distributör av information och som påverkande av agendan. De finns andra medier enligt författaren som är likvärdiga, exempelvis faxmaskinen, telefonen och kopieringsmaskinen. Han erkänner dock villigt betydelsen av E-post som han ser som ovärderlig (Ravetz, 1998).

4. METOD

I följande kapitel kommer jag att redovisa mitt val av metod, tematiseringen av frågeguiden samt en modell över detta, urval följer sen och redovisning av datainsamlingen samt analys. Kapitlet avslutas med tankar kring validitet i undersökningen och frågor som etik och konfidentialitet.

4.1 Val av metod

Jag har gjort kvalitativa intervjuer för att på så sätt kunna undersöka individernas egna uppfattningar kring Internet och hur kommunikationen där inverkar på frågor som identitet och självuppfattning. För att förstå ämnen som rör livsvärden ur den intervjuades eget perspektiv är den kvalitativa intervjun bra att använda. Den explorativa intervjun anser jag vara en lämplig metod i min undersökning. Den är till sin form öppen och har en lös struktur. Den är som ett samtal i sin form och intervjuaren följer upp de svar som ges samt söker nya infallsvinklar och ny information. Den används för att föra fram en fråga eller ett område som ska kartläggas.

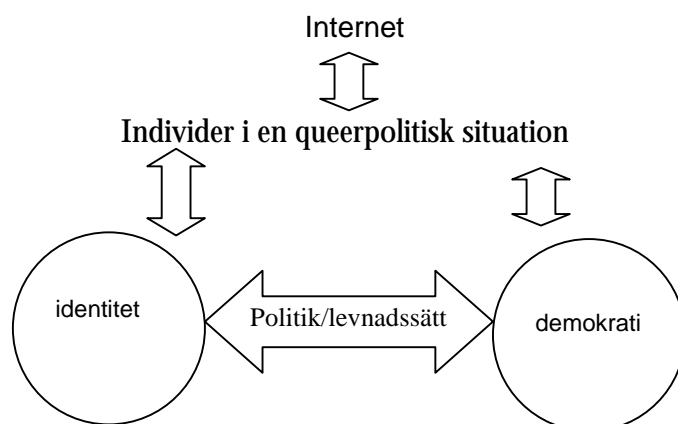
Jag utförde enskilda intervjuer då det är ämnen som är av en personlig och kanske för individen, av en känslig karaktär som kommer fram. Etiska överväganden och konfidentialitet har också tagits i beaktande (Kvale, 1997).

4.2 Tematisering av frågeguide

Undersökningen inleddes med att en tematisering utfördes av vad undersökningen skulle handla om, vad syftet var med att göra den och hur jag skulle gå tillväga för att skaffa mig kunskap om det valda undersökningsområdet samt vilka metoder som lämpade sig bäst. Modellen beskriver min tematisering över uppsatsens syfte och den ligger till grund för den frågeguide som jag har konstruerat utifrån de olika polerna identitet och demokrati samt samspelet mellan dessa i frågor som berör individerna och deras syn på politiska ställningstaganden (se fig. 1).

Figur 1: tematiseringsmodell

Modellen har jag utfört som en illustration för hur jag tänkte i denna undersöknings inledningsskede. Pilarna beskriver den ömsesidiga påverkan som de olika polerna har på varandra och på individen i den situation som jag har benämnt som queerpolitisk.

Denna situation beskriver en insikt hos individen att hon/han står delvis utanför samhällsnormen och de konsekvenser detta kan medföra.

Därefter konstruerade jag intervjufrågor som relaterade till de olika forskningsfrågorna. De teman som sen låg till grund för min utformning av en frågeguide var: individens uppfattningar om sexualitet och samhällspolitiska konsekvenser, identitetsfrågor och homo- och bisexuell kontext, Internet och deltagande i en politisk debatt, Internet och deltagande i en sexualpolitisk debatt, användning av Internet generellt, hur det var före Internet fanns för homo- och bisexuella och Internet och dess betydelse för individen i framtiden.

Utformandet av en frågeguide kan vara bra som ett stöd vid själva intervjutillfället, det är dock inte nödvändigt att ha alla frågorna utskrivna och färdigformulerade, snarare är det så att den explorativa/kvalitativa intervjun formas och utvecklas i samspelet mellan intervjuaren och den intervjuade (se bilaga 1). Intervjun i sin form är en dialog där båda parter i ett ömsesidigt intresse samtalar om ett tema. Det är dock ett samspel som sker utifrån ett visst maktövertag från intervjuarens sida, det är jag som för in samtalet på vissa ämnen och styr förloppet genom att ställa frågor (Kvale, 1997).

Själva utformningen av intervjufrågorna är ett kapitel för sig i hänsynstaganden vad det gäller struktur, relaterande till tema, och hur själva ordalydelsen kan framkalla

icke önskvärda reaktioner och svar från den intervjuade. Jag har t.ex. tagit hänsyn till ledande frågors karaktär, frågor som innehåller negationer och ordval som kan vara stötande. Olika tekniker i själva intervjusituationen som jag använde var t.ex. tystnad, sonderande frågor, uppföljningsfrågor och inledande frågor (Bengtsson et al, 1998).

En intervjufråga bör i sin utformning vara fri från den akademiska jargongen och vara lätt att förstå. Den bör också vara kort och motivera intervjupersonen till att ta tid på sig att tänka och känna efter vad den har för upplevelser och åsikter (Kvale, 1997).

4.3 Urval

Mitt urval av intervjupersoner har skett enligt snöbollsprincipen, detta urval var nästan det enda möjliga i mitt fall då personer ej finns registrerade efter sin sexuella tillhörighet. Jag har tagit kontakt med Rfsl i Malmö och med Gaystudenterna i Lund för att få bistånd med att få tag på intervjupersoner. De har inte gett mig tillgång till medlemsregister utan de har distribuerat mina annonser där jag efterlyste personer som var intresserade av att delta i undersökningen som intervjupersoner. Distributionen skedde på så vis att annonser sattes in i medlemsblad och på Rfsl i deras möteslokal, café- och discolokal.

Snöbollsurvalet gick till väga så att jag frågade en intervjuperson som gav mig mycket användbar information om den kände någon som skulle kunna tänka sig att ställa upp i undersökningen. Denna person kan då i sin tur rekommendera nån annan. Detta urval är vanligt förekommande när man ska undersöka känsliga ämnen som t.ex. homosexualitet, misshandel eller drogmissbruk (Bengtsson et al, 1998).

Jag fick ett par napp på mina annonser och dessa första respondenter kunde sen i sin tur ge mig en eller två nya respondenter. Jag har intervjuat 8 personer och de representerar homo- och bisexuella individer. Antalet intervjupersoner visade sig vara tillräckligt för denna undersökning. Jag ville få kontakt med personer som hade haft tillgång till Internet under en period på minst 1 år och som använde sig regelbundet av Internet. Jag sökte efter spännvidd i urvalet vad det gäller kön, ålder, erfarenheter och utbildningsnivå. Nedan följer en presentation av intervjupersonerna, deras namn är fingerade för anonymitetens skull.

Thomas, 35 år och yrkesverksam, har haft tillgång till Internet i fyra år. Han har universitetsutbildning.

Sonja 38 år och yrkesverksam, har haft tillgång till Internet fyra år. Hon har gymnasieutbildning.

Theo 33 år och studerande, har haft tillgång till Internet i tre år. Han studerar på universitetsnivå.

Marja 28 år och studerande, har haft tillgång till Internet i två år. Hon studerar på universitetsnivå.

Rickard 20 år och studerande, har haft tillgång till Internet i två år. Han studerar på eftergymnasialnivå.

Britt 50 år och yrkesverksam, har haft tillgång till Internet i fyra år. Hon har universitetsutbildning.

Niklas 28 år och yrkesverksam, har haft tillgång till Internet i tre år. Han har motsvarande eftergymnasial utbildning.

Steve 25 år och studerande, har haft tillgång till Internet från och till under tre år. Han studerar på universitetsnivå.

4.4 Datainsamling

Intervjuerna har genomförts i hemmiljöer, antingen i intervjupersonens hem eller i mitt hem. Detta har haft en positiv inverkan på kvalitén hos intervjuerna, både samtals flyt och innehåll samt de ämnen som har kunnat tas upp och beröras. Jag anser att det har varit viktigt för både mig som intervjuare och för den intervjuade att miljön är lugn och trygg samt att minsta möjliga avbrott sker under intervjutillfället.

De avbrott som faktiskt inträffade var telefonsamtal, tekniska missöden med bandspelaren som användes till inspelning av intervjuerna och att nån av individerna behövde göra en paus av olika anledningar. Jag anser dock att de avbrott som skedde inte invercade på ett för kvalitén på intervjun avgörande sätt, det var i de flesta tämligen lätt att återgå till de tema som talades om före avbrottet och till den förtroliga stämning som rådde.

Att använda en bandspelare har haft en särskild betydelse i undersökningens genomförande. Jag tror inte att det hade varit möjligt att genomföra den utan att spela in intervjuerna, de stora fördelar som finns är att jag som intervjuare får med

nästan allt vad den intervjuade säger, jag slipper anteckna och vara orolig för att gå miste om nåt. Det som kan vara en nackdel är att respondenten blir stel inför bandspelaren och blir motvillig till att berätta fritt inför bandspelaren (Lantz, 1993).

Detta skedde såtillvida att en del respondenter reagerade med viss tveksamhet när jag plockade fram bandspelaren, de ville dock ändå fortsätta intervjun med bandspelare och efter ett tag var det inte så påtagligt att bandspelaren var närvarande. Jag kan också ta in hela intervjuens händelser såsom kroppsspråk och den omgivande miljöns inverkan. De nackdelar som har dykt upp med att intervjuas med hjälp av en bandspelare är bl.a. ljudkvalitén på bandupptagningen, ljudstyrkan hos intervjupersonen där delar av samtalen gått förlorade då intervjupersonens svar ej gått att tolka och bakgrundsbrus som inverkar på ljudkvalitén.

Jag gjorde två provintervjuer först för att testa frågorna och mig själv som redskap för intervjun. Dessa intervjuer innebar att respondenten fick reda på att syftet var att undersöka tillförlitligheten med intervjun och ombads komma med synpunkter på uppläggning och innehåll av intervjun. Detta var ett positivt sätt att påbörja insamlingen av data, jag fick en möjlighet att prova på mina frågor och få kritik på dem samt på hur intervjusituationen gick till (Lantz, 1993).

4.4.1 Databearbetning

Materialet omarbetades genom datareduktion som gick tillväga så att jag bestämde vilket som skulle användas till analysen som ett underlag. Att på så vis välja bort nånting annat orsakar en viss informationsförlust. Jag hade vid intervjuutskriften antecknat pausers längd, hummanden, suckar och liknande uttryck. Dessa har dock inte legat till grund för analysen. Det som kvarstod var det i utsagorna som var av innehållsligt beskrivande karaktär (Lantz, 1993). Detta förfarande är dock inte gjort en gång i processen utan flera gånger allt eftersom nya frågor dykt upp.

Jag har också använt mig av enklare matriser för att sammanställa och systematisera materialet. Jag valde att ställa upp och korsa kategorier som t.ex. hinder, kommunikations användande, upplevelser och informationsfunktioner. Arbetet fortsatte sen med att hitta kategorier som hänger ihop och har betydelser för varandra (Sandberg & Thelander, 2000).

4.5 Analys

Min analys har jag haft i åtanke när jag gjorde intervjuerna, detta för att kunna underlätta arbetet och förstärka kvalitén i materialet. Jag har använt mig av en ad hoc analys av materialet och gjort en översikt av materialet för att analysera de teman som finns och de typer som framträder. Att göra en ad hoc analys har inneburit att jag har varit lyhörd för de svar som mina intervjupersoner har gett och att jag utgått från dem för att skapa teman för analysen. Jag har vid genomläsning av intervjuerna först försökt få en samlad bild av vad den innehåller och representerar. Det har sen varit ett spännande arbete att gå igenom det insamlade materialet för att hitta mönster, titta på vissa uttalanden som hänger ihop med andra samt göra om delar av intervjuerna till berättelser (Lantz, 1993).

4.6 Validitet

Kvale (1997) lyfter fram betydelsen av att redan i frågekonstruktionen se till aspekter som har att göra med analyserandet och att ha kontrollfrågor med i intervjun för att förbättra validiteten. Detta leder till att man kan klargöra vad vissa uttryck står för i intervjuerna. Det är också av betydelse att ha syftet och ämnet för uppsatsen klart för sig i förbättrandet av intervjuens kvalitet. Jag ansträngde mig för att kunna uppfylla denna validitetssäkring och ställde uppföljningsfrågor till respondenterna och sammanfattade deras utsagor/berättelser så att de fick en chans att korrigera vissa missförstånd.

4.7 Etik och konfidentialitet

Olika etiska riktlinjer som är av intresse för min undersökning är att jag har informerat mina undersökningspersoner om syftet med uppsatsen och vilka konsekvenser det kan innebära med ett deltagande i denna undersökning. Ett informerat samtycke kallas detta och innebär vidare att den som intervjuas deltar frivilligt och att den kan avbryta intervjun när som helst samt att inget utövande av tvång eller annat inflytande ska ske från min sida som intervjuare. Detta informerade samtycke ges då i muntlig form av den som ska intervjuas. Det är ett avvägande om detta informerade samtycke har gett så mycket för intervjun i min undersökning då

den till sin form är explorativ och därmed inte riktigt kan avgöras på förhand vad den kommer att ta upp och inte ta upp för frågor (Kvale, 1997).

Konfidentialitet är också en naturlig del av de etiska överväganden som jag har gjort, det innebär att all data som kan kopplas till personen som intervjuas anonymiseras. Jag kodade intervjuerna med nummer och de enda uppgifterna som används är kön och sexuell läggning. När allt arbete med utskrifterna av intervjuerna var avklarade så raderades alla intervjuer som fanns inspelade.

5. RESULTAT OCH ANALYS

Mina respondenter visar upp en rik variation i sina svar och det har varit ett mångfacetterat material att använda. Det finns det som är likartat och det som är olikartat i respondenternas uppfattningar vilket har gett mig möjligheter att se problemet ur olika synvinklar. Inledningsvis presenteras de hemsidor jag har tittat närmare på med utgångspunkt från de insamlade intervju svaren, därefter följer de avsnitt som beskriver vad som kom fram i analysen, rubrikerna är: kommunikation via Internet, politisk kommunikation via Internet, hinder vid kommunikation via Internet, Internet och komma ut-processen, användande av Internet och anonymitet och synlighet vid kommunikation via Internet.

Det första kapitlet om kommunikation via Internet tar upp respondenternas användning av Internet generellt samt hur Internet har förändrat informationssituationen för undersökningsgruppen. Följande kapitel om politisk kommunikation via Internet redovisar de sammanhang där den sexuella identiteten spelar en roll i deras kommunikation. Detta kan exempelvis röra frågor som annars varit svåra eller omöjliga att ta upp i andra sammanhang, eller kontakter som inte kunnat knytas tidigare utan Internet. Att komma ut är den queerpolitiska situationen för respondenterna. Internet är en väg för att kunna kommunicera detta för individerna i undersökningsgruppen. Kapitlet som handlar om hinder för kommunikation via Internet tar upp en del av den kritik som har framkommit mot Internet i min undersökning. Avslutningsvis tar jag upp hur anonymiteten och synlighet har kvalitativa betydelser i kommunikationen via Internet.

När jag citerar från intervju svaren händer det att delar av svaret är borttaget, detta markeras med (...).

5.1 Hemsidor på Internet

Beskrivningar kommer här att göras av *Sylvester*, *Corky* och *Rfs!* (Riksförbundet för sexuellt likaberättigande) hemsidor. Jag kommer att beskriva den enskilda sidans innehåll utifrån vissa kriterier såsom det den bidrar med innehållsmässigt, det den har respektive inte har. Jag kommer även att beskriva stilen/retoriken i viss mån och dess

syn på användaren. Sidorna har valts ut efter att intervjumaterialet samlats in och grundar sig på respondenternas hänvisningar till sidorna.

5.2 Sylvester.se

Sylvester är en sajt på Spray som riktar sig till killar i första hand såväl homo- hetero- och bisexuella, men där även tjejer finns med som medlemmar och deltagare.

På första sidan kan man bland annat hitta en nyhetsavdelning med inslag som berör ämnen som kan vara intressanta för en homo- och bisexuell publik och då i första hand killar/män. Överlag finns det få nyheter med ämnen som har en samhällspolitisk karaktär, istället finns det artiklar av en nöjes- och underhållningskaraktär. Där finns också information om olika aktiviteter som t.ex. fester eller nya pubar som har öppnat. Detta riktar sig då främst till boende i Stockholm med omnejd. Övrigt bland innehållet på första sidan är sökfunktioner i Sylvesters egna arkiv efter artiklar och krönikor samt en skvallerspalt och en möjlighet till att få råd och tips hos något som kallas "Fråga bögen"; här kan man då ställa frågor om sex och samlevnad, relationer eller nåt annat. Arkivfunktion finns med möjligheter till att bläddra i det insända materialet.

De annonsörer som finns är för bl.a. bokförsäljning över Internet, tipstjänst och mobiltelefonabonnemang.

Sylvester har möjligheter till att söka medlemskap och för att bli medlem förväntas att man fyller i ett formulär om bostadsort, kroppslängd, kroppsbyggnad, hårstil och eventuella kroppsutsmyckningar såsom tatueringar/piercing. Vidare finns det rubriker som musiksmak, klädstil, fritidsintressen och en näsdukskod som talar om vad man tycker om att göra sexuellt. I de övriga fälten är det ett system av förtryckta val som exempelvis under rubriken här finns det att välja på "flintis, begynnande flint, rakad, crewcut, kort, popfrilla" o.s.v. Därefter väljer man ett medlemsnamn och ett lösenord. Som medlem kan man skicka meddelanden till andra medlemmar, chatta och ha diskussioner i ett diskussionsforum.

Det finns en medlemssida på varje individ som har fyllt i formuläret och här finns även möjlighet att sätta in en bild på sig själv eller på nåt annat. Sen är det bara att söka efter andra personer i medlemsregistret och det går att fylla i vilka kriterier som man tycker är intressanta från ovanstående beskrivningar. Sylvester har i dagsläget 40 216 medlemmar (<http://www.sylvester.se/> 010516).

Det som Sylvester inte har är mer djuplodande och politiskt förankrade inslag i sina nyheter och diskussioner. Uttrycket är uppsluppet och t.o.m. fientligt inställt till mer seriöst presenterade inslag. Tilltalet är ungt och språket har en del slanguttryck (se bilaga 2).

5.3 Corky.nu

Corky kan sägas vara tjejernas/kvinnornas motsvarighet till Sylvester. Corky har inte en medlemsfunktion som Sylvester utan har en första sida som erbjuder nyheter som är nöjes- och underhållningsrelaterade men också alternativa nyheter som t.ex. ett undersökningsmaterial som tagits fram på Umeå universitet som visar att den sexuella identiteten ligger till grund för att individen väljer att flytta.

På menysidan finns möjlighet att gå in på fler nyheter som överlag har ett bredare urval jämfört med Sylvester, artiklarna här tar upp tyngre material som exempelvis "Bulgarisk flata berättar" (<http://www.corky.nu/010518>). Detta är en artikel som beskriver hur det är att vara homosexuell i ett annat land/ en annan kultur som i detta fallet Bulgarien där homosexualitet är kriminaliserat.

Andra inslag från menyn är film & TV, musik, klubb, böcker, krönika, länkar och en sida på engelska som fungerar som en turistinformation med tips på vilka klubbar i Stockholm, Göteborg och Malmö som kan besökas. Det finns också möjligheter att chatta samt ett forum för diskussioner om identitet, sexualitet och andra frågor. Här finns också en del kontaktannonser och andra anrop. Forumet har arkivfunktion så det går bra att bläddra fram och tillbaka i det insända materialet och lägga ett svar om man så önskar.

Annonsörer på Corky är t.ex. företag som säljer CD-skivor, kontantkort till mobiltelefoner och ett nätföretag som säljer böcker.

Det som Corky saknar i jämförelse med Sylvester är möjligheten att kunna bli medlem och få tillgång till tjänster och service liknande de som Sylvester har.

Bredden saknas i innehållet på de olika sidorna och innehållet är inte så omfattande. Tillalet är ungt och utmanande, det är med en tuff attityd sajten presenteras. Språket har inslag av talspråk och slanguttryck och referenser görs till storstadsboende och till i första hand det som händer i Stockholm (<http://www.corky.nu/010518>) se bilaga 3.

5.4 Rfsl.se

Startsidan på rfsl.se är rikstäckande och vill man gå vidare på lokalavdelningarna så finns det rubriker för respektive avdelning länkade till sidan. Övrigt på startsidan innehåller funktioner som Chat, Information, Nyheter, Hälsa och en Sajtlista.

Denna sajtlista visar hur rfsl.se är uppbyggt samt visar innehållet på sajten på ett översiktligt sätt. Informationsrubriken visar sig vara en kort beskrivning av Rfsl och deras verksamhet samt föreningens historia, detta blir delvis också en historieberövning av hur homo- och bisexuellas situation har utvecklats politiskt.

Här finns också en Faktaavdelning där olika rubriker är länkade till texter som handlar om homo- och bisexuella frågor. Mycket av innehållet är politiskt orienterat och tar t.ex. upp frågor som adoption, politiska partier och homo- och bisexuella individers rättigheter samt homosexuellas situation internationellt sett.

Under rubriken Forum finns ett antal avdelningar att välja på exempelvis Klotterplanket, Frågor och svar, Anslagstavla, Poesi, Kontaktannonser samt E-postlistor och Länkar. Här finns också chatfunktion och den är omfattande i sin specialisering. Under tillval "välj kanal" döljer sig en mängd alternativ som t.ex. allmän, pojkarnas mörkrum (indelad efter regioner i Sverige), killsnack, tjejernas mörkrum, tjejsnack och bisexuella.

Rubriken Nyheter visar upp ett urval av pressmeddelanden som är relaterade till homo-och bisexuella frågor. Här finns också inslag av det som är sexualpolitiskt aktuellt. Det finns en rubrik som heter Hälsa som innehåller råd och information om säkrare sex och hiv-frågor samt länkar till lokalavdelningars information om säkrare sex.

Överlag så är Rfslsidan rik i sitt utbud och bredden är stor, här finns också mycket innehåll av politisk karaktär och möjligheter att söka mer information finns. I

jämförelse med Sylvester och Corky så framstår Rfsl som seriösare och mindre inriktad på partyliv, tilltalet är mer vuxet och seriöst. Annonser är exempelvis erotiska filmer, Stockholm Pride som är en homo- bi- transsexuell festival samt olika telefonlinjer som ger rådgivning ([http //: www.rfsl.se/](http://www.rfsl.se/) 010713) se bilaga 4.

5.5 Kommunikation via Internet

Den användning av Internet som respondenterna tar upp är i huvudsak koncentrerat kring områdena: kontaktsökning med likasinnade, delta i diskussioner/debatter, söka information, skicka E-post/ta emot E-post, sköta arbete/bankärenden, samt tidsfördriv där även sökning av pornografi finns med. Mycket av respondenternas kommunikation kretsar kring kontaktsökning och chat, det är en skillnad i denna kommunikation vid jämförelse med hur det var före Internet fanns. Det är framförallt lättare att få kontakt med likasinnade med Internet och kommunikationen sker snabbare och behöver inte ske på förutbestämda tidpunkter som var fallet när kontakt togs via telefonlinjer eller på fysiska platser.

På exempelvis Sylvester lägger respondenter ett E-post meddelande på en medlems hemsida om att kontakt önskas och är denna medlem hemma som det kallas, uppkopplad just då , så kan kommunikationen ske direkt om så önskas. I annat fall läggs E-posten i en brevlåda som kan avläsas vid valfritt tillfälle. Informationssökningen har också förändrats med Internet för undersökningsgruppen. Den har blivit rikare i homo- och bisexuell kontext. Att kunna få del av frågor, politiska beslut, nöjesinformation samt övrig information som berör gruppens medlemmar upplevs som mycket betydelsefullt och viktigt. Detta markeras också som en stor kvalitetsskillnad mot hur det var före Internet fanns.

En respondent beskriver detta på ett tydligt sätt.

Internet har ju gjort det mycket lättare man kan söka och få den informationen väldigt lätt utan att det först ska gå i tryck och gå igenom komma ut på papper eller radio, att det ska vara tillräckligt intressant nyhetsstoff för att komma med, det kommer ju inte med på TT. Så det är en massa grejer som inte hade varit tillgängligt eller som man hade kunnat få annars (...).

Medlemsantalet på Sylvester talar sitt eget språk när jag var inne på sidan var det 40 216 medlemmar och det fortsätter att komma fler efterhand.

Det är dock så att vissa respondenter har fler än en identitet som de upprätthåller. Medlemssidorna är då av olika karaktär och med olika identiteter. En kan vara nära respondentens egen identitet, med viss anonymitet, en annan sida kan vara mer lekfullt utformad och identiteten en helt annan.

5.5.1 Politisk kommunikation via Internet

I ett syfte att kommunicera politiskt har jag definierat användandet hos respondenterna utifrån hur de diskuterar olika frågor på Internet, om de deltar på ett interaktivt sätt i olika debatt- och diskussionsforum. Inställningar till hur Internet kan fungera som politisk kommunikationsmedel har också tagits med och definitionen av den politiska kommunikationen är att den finns i olika kontexter hos respondenterna. Dessa kontexter rör informationsaspekter och tillgång till information samt Internet och dess betydelse för "komma ut" processen.

Internet berikar agendan för undersökningsgruppen och bidrar till att politisk kommunikation kan inträffa och att den homo- och bisexuella kontexten blir synlig. Internet med dess olika sajter som innehåller möjligheter att ta kontakt med andra homo- och bisexuella utökar tillgången till kontakter samt mängden kontakter som kan tas. Detta innefattar också internationella kontakter. Internet har också breddat utbudet för undersökningsgruppen och möjligheterna för frågor av homo- och bisexuell karaktär att förekomma har blivit fler jämfört med hur det var innan Internet fanns och spridningen av information samt urvalet med olika former av information har ökat och fortsätter att öka. Möjligheter att hitta information var mycket mer begränsade för homo- och bisexuella individer före Internet. Det som Internet också har medfört är ett förhållande till information som är mer flexibelt och där individen som läsare numer också deltar som författare och producent av information. Det är här den interaktiva processen blir en del av kommunikationen.

I mitt teoriavsnitt finns diskussionen om det ovanstående med som en signal om att det moderna samhället ger vika för det postmoderna och de tidigare hierarkierna mellan författare och läsare ruckas (se avsnitt 4.3.1). Information tas inte längre emot som att det är skrivet av en auktoritet. Det skulle då stödja teorier om att Internet och den kommunikation som kan äga rum där är med och utmanar sociala institutioner som varit tagna för givna i samhället.

En informationsmiljö och hur den kan vara bidragande till en social differentiering är intressant att ha som bakgrund till utvecklingen för min undersökningsgrupp (se avsnitt 4.5). Respondenterna uppger en ökning av information, och ett ökat upptag av information som upplevs relevant för antingen dem själva eller för någon de känner/har en relation med.

5.6 Internet och komma ut- processen

I syfte att hitta sin identitet som homo- och bisexuell eller övrig identitetssökning har Internet en stor betydelse. Samtliga respondenter underströk Internets betydelse och potential i ett första skede i den så kallade "komma ut" processen. Att komma ut har många olika betydelser och konsekvenser, det finns alltid en komma ut berättelse hos de i undersökningsgruppen som har tagit ett eller flera steg ut i den synliga verkligheten. Detta steg blir det första i ett eget ställningstagande som avviker från den heterosexuella normen i samhället. Att komma ut blir därmed också ett steg i en queerpolitisk riktning enligt min bedömning och individen kan därefter välja att bli mer eller mindre sexualpolitiskt aktiv/medveten om de konsekvenser ställningstagandet som avviker medför.

Invändningar kom fram i min undersökning mot att förstora betydelsen av att komma ut, en respondent värjer sig mot att använda begreppet för att det lägger så stor vikt vid detta. Respondenten jämför med hur det skulle vara att komma ut med allt annat också i sin identitet och sitt övriga liv.

Man kan komma ut på så många sätt och av många andra anledningar, det är inte och varför skulle det vara just sin läggning som man (...)jag vet inte hur jag ska förklara det här, varför måste man skilja människor så starkt beroende på sin läggning, det är en del av var och en, som måste förbli en naturlig del- inte ett särdrag (...).

Att stor betydelse läggs vid att komma ut bland homo- och bisexuella personer är just för att det har skapats skillnader mellan de som avviker och de som inte avviker från en uppställd norm i samhället. En förhoppning är att samhället blir alltmer öppet och medvetet om både likheter och skillnader som finns, men framförallt på hur en normalitetsnorm förtrycker individer i alla läger (se avsnitt 4.2).

Internet har enligt alla respondenter en mycket stor betydelse för de individer som är på väg att komma ut eller som vill ha kvar sin anonymitet av olika

anledningar. Tidigare fanns det begränsade möjligheter att få kontakt med andra homo- och bisexuella individer. Internet förstärker möjligheter till att uttrycka sig som den man är enligt respondenter och bidrar till en förståelse av hur det kan vara i den homo- och bisexuella kontexten. I ett identitetssökande är Internet också en arena som har blivit rikare för undersökningsgruppen i dess möjligheter att prova olika identiteter, diskutera hur olika identiteter påverkar det vardagliga livet och ställa frågor till andra individer som har större erfarenhet av olika områden som är betydelse för individen med mindre erfarenhet av den homo- och bisexuella kontexten.

(...) jag vill tillägga vilken betydelse det har att komma ut på nätet, jag har ju redan kommit igenom men om jag haft Internet innan jag hade kommit ut, då tror jag att det hade varit mer spännande. Jag tror det kan vara en hjälp för många homosexuella, var de ska ta vägen. Dem har man ju mött på Internet. Vart går man? frågar de. De har inte en aning om det, de har inte koll på nånting och då känner man sig lite som en familjerådgivare (...).

5.7 Anonymitet och synlighet via Internet

Det finns uppfattningar om anonymitet och dess fördelar, nackdelar och konsekvenser hos samtliga respondenter. Anonym identitet utövas i första hand av respondenterna i deras användning av och kommunikation på Internet. I en chat är det anonym identitet tills respondenterna har lärt känna någon utvald bättre och därefter går kommunikationen vidare i ett privat rum på chatsidan eller utväxlas privata telefonnummer så att kommunikationen blir än mer personlig. Fiktiva identiteter är inte så vanligt förekommande bland respondenterna, det som nämns är den så kallade försköningsprocessen där man uppger andra åldrar och mått på kroppen än de verkliga, en respondent har provat på att vara det motsatta könet samt hittat på ytterligare andra identiteter än sin egen. Detta upplevs dock som en kluven erfarenhet.

(...) jag vet inte, jag tycker ändå att det känns väldigt platt, det är ju häftigt just när man håller på, sen får man ägren och fortfarande är det ju det här med att sitta framför en datorskärm och skriver, ja, nej (...) om du sitter på Internet och kommunicerar i en chat eller vad det är så behöver du ju inte alls skriva, du behöver ju inte vara

sanningsenlig. Det är ingen som märker om du ljuger ihop en historia där ju, det är ju lite svårare öga mot öga. (...)

Det är andra respondenter som svarar på liknande sätt då det gäller inställning till anonymiteten och dess negativa konsekvenser. En respondent har oftast sin egen identitet vid kommunikation på Internet. Respondenten upplever det som viktigt att vara öppen och ärlig i sin kommunikation för att visa andra att det är en möjlighet.

(...) om det är saker som berör mig eller engagerar mig, saker som jag har tänkt på som jag står för, som jag känner det här är viktigt, (...) då kan jag känna att jag kan stå för det jag säger och skriver (...) det är viktigt för mig såtillvida att jag vill att andra också ska alltså det starkaste vapen jag har emot att det är att visa att det inte är farligt att stå för det man tycker (...) så det är mitt sätt att visa att det kan bli en intressant diskussion först om alla tar av sig huvorna. Annars blir det inte riktigt fair tycker jag..

Nackdelar med anonymiteten här är som respondenten uttrycker det orättvisan i att den ena parten vågar stå för sina åsikter med sin egen identitet och blottar sig därmed på ett annat sätt än den parten som fortsätter att gömma sig bakom en dold eller fiktiv identitet.

Det är ju dock så att det som uppges vara en äkta identitet fortfarande kan vara en dold eller fiktiv sådan och det är upp till var och en som kommunicerar på Internet att avgöra om det verkar trovärdigt nog eller inte.

Det finns fördelar också med möjligheterna till anonymitet i kommunikationen på Internet och då i första hand när respondenter beskriver sitt användande i homo- och bisexuell kontext. Det rör sig i huvudsak om den egna säkerheten och känslan av att inte behöva riskera att bli upptäckt om respondenten inte är öppen med sin sexualitet i alla sammanhang. Säkerhetsaspekten är dock en viktig del i respondenternas vardag, detta innebär ett liv med en ständig vaksamhet och återhållsamhet i känslouttryck som t.ex. en respondent beskriver en situation i sin vardag.

(...) som vi diskuterade i söndags t.ex. det var när vi stod och hade varit och handlat så stod vi i kön där framför oss då stod en kille och en tjej och de stod och pussades, så sa jag att varför kan inte vi stå och pussas här i kön? Men det gör man ju inte, antingen så är det partnern eller så är det omgivningens reaktion. (...) dels av hänsyn för att andra människor inte ska behöva tycka att det är skämmigt, och dels för att de skulle kunna komma med kommentarer och ja våld kanske inte händer på Malmborgs, ja det vet

man ju inte i och för sig. (...) man kan slås av tanken; varför får inte jag göra så här?
Och vad är det som sätter stopp för det? För det var säkert ingen som hade sagt nåt,
antagligen inte.

Respondenten är van vid att dölja sina känslor för sin partner offentligt och har en känsla av att det kan innebära att det blir pinsamt, det är dock intressant att notera att det är av hänsyn mot omgivningens reaktion som respondenten låter bli att visa ömhet. Våldet finns också med som en potentiell fara. Att inte kunna visa dessa och andra känslor offentligt blir till ett förnekande av en del av den egna identiteten och på sätt och vis en förlängning av det förtryck som finns i samhället. Synliggörandet av det avvikande uteblir också och därmed fortsätter omgivningen att tro att det är något ovanligt, konstigt och ibland t.o.m. något sjukt.

Queer har gjort detta möjligt att studera utifrån hur samhället är konstruerat och hur de mest vardagliga situationer innehåller normer om vad som uppfattas som normalt och accepterat (se avsnitt 3.2).

En annan respondent beskriver sitt första möte med Internet och hur det öppnade ögonen för vad som finns för homo- och bisexuella.

(...) att få tillgång till datorn och hela den världen, jag otroligt fascinerande, samtidigt som jag blev chockad över hur mycket, hur stor diskrepans det finns med det jag var van vid och det som fanns, det som jag inte ens trodde kunde finnas, fanns och då blev jag lite förbannad på ödet på att jag föddes och växte upp nästan där de inte hade nån aning om allt det här med Internet och hur mycket detta kan hjälpa en människa som har rätt inställning (...) alltså det här med att kommunicera med andra människor, få svar på sina frågor (...) att jag fick klart för mig att det inte bara är jag i hela världen som tänkte så och kände så.

Respondenten har erfarenheter av att ha växt upp i en fientlig kultur vad det gäller homo- och bisexuell läggning. Att inte ha någon som helst möjlighet att varken uttrycka sin egen sexualitet, inte ens för sig själv, då den omgivande kulturen har tabubelagt homosexualiteten fullständigt och ser den som ett sjukt beteende.

Detta har givetvis färgat inställningen till dessa frågor och det blir också än mer tydligt hur positiv respondenten är till Internet och dess möjligheter till att få kontakt med likasinnade, få information och i förlängningen också våga ta steget ut i verkligheten som sig själv.

(...) jag ser min Internetanvändning som komplex, för mig har det delvis bidragit till att jag har blivit mer bekväm och bekant med homovärlden så att säga, bekant med begrepp, hur människor tänker och tycker. Men det har gjort samtidigt så att skillnaderna mellan mitt sätt att se på saker och ting har blivit ännu tydligare, jag kan inte säga att jag har närmat mig den världen, jag betraktar den världen, iakttar, men jag håller fast vid den jag är. Det har hjälpt mig att hitta mig själv, på sätt och vis, i och med att jag har förstått att det inte är skamligt, det är inte fult, det är inte fel på mig, det är inte sjukt. Det är inte heller så ovanligt som jag trodde och det har gett mig ett slags lugn i själen det har gett mig mod att det finns en länkande relation liksom vetenskapen att det finns nånting utanför som samstämmer med mitt sätt att vara och känna (...) det gör att jag blir tryggare i mig själv, det gör att jag får utbyte och feedback på mina frågor och idéer det gör mig tryggare, det gör att jag kommer ut (...).

Detta citat får stå för det som Internet har bidragit mest med för undersökningsgruppen; synlighet. Det är queer på så vis att synlighet ger mod och möjligheter att utvecklas som individ samt att insikter om att inte vara ensam om sina känslor och upplevelser av att vara homo- eller bisexuell i samhället.

5.8 Hinder för kommunikation via Internet

Kritik mot Internet som en politisk kommunikationsarena kommer också fram hos en del respondenter. Framförallt är det svårt att föra diskussioner kring seriösare frågor på Internet och särskilt svårt för att inte säga uteslutet på sajter som exempelvis Sylvester. Där är det mer nöjen och sex som diskuteras och att då introducera en politisk diskussion är svårt. Andra ämnen som nämns som svåra att ta upp är komplexa frågor som kräver ingående förklaringar och att skämta på ett ironiskt sätt. Det beskrivs av respondenter som alldeles för lätt att det uppstår missförstånd.

Om det är nån jag pratar med som jag träffar på jobbet under dagen som är på messenger service på kvällen, då jag har nåt viktigt att prata om då gör jag inte det över Internet, inte om det är en person som betyder nånting för mig, då vill jag hellre kunna se dem i ögonen och säga det det handlar om, och om det är ett väldigt invecklat och komplicerat resonemang, kanske politiskt eller om det är känslomässigt.

(...) och jag vet att jag kommer träffa dem, då vill jag hellre göra det när jag träffar dem..

(...) det är väl ironin som kan vara svår på Internet även om man är väldigt tydlig så kan det ibland missuppfattas.

Internet kan dock vara mötesplatsen för politisk kommunikation oavsett sexuell läggning, detta förklarar en respondent med att bedriva sina diskussioner på andra sajter också förutom de som riktar sig till en homo- och bisexuell publik. Diskussionerna är ofta livliga och personer med olika bakgrund och inställning möts.

(...) men såna här diskussioner kan man sällan delta på Sylvester för det är ju väldigt inriktat på, jag vet inte vad det är inriktat på (...) det är ju inte sakpolitik, men diskussionen förs på t.ex. olika diskussionsforum på olika kvällstidningar eller dagstidningar eller diskussionsforum överhuvudtaget. Det kan också vara på rfsi t.ex. om man är inne på frågor och svar där kan vara väldigt mycket och väldiga ytterligheter som såna där kristna fundamentalister kontra queeranhängare, jag menar det leder ingen vart men det är väldigt livfulla diskussioner och det slutar med att alla tycker precis vad de tyckte när de började men det är fortfarande väldigt livfullt (...).

Att på detta sätt ha en diskussion igång med individer med olika bakgrunder och inställningar till frågor kring homo- och bisexuell kontext kan vara berikande och spännande, det finns dock en annan sida av det och det är att bemötas med fördömande och glåpord som endast kan leda till en negativ kommunikation parterna emellan.

En respondent ser hellre att en politisk kommunikation sker inom andra medier än på Internet. Det finns alltför mycket störningar och brus samt en ytlighet i kommunikationen som stör utvecklingen av de frågor som är viktiga att föra fram. Respondenten anser att Internet är effektivt i ett inledningsskede av en politisk kommunikation för att snabbt skicka runt meddelanden och upprop och för att kunna hålla ihop en grupp. Själva utformningen av kommunikationen och utmejslandet av politiska budskap och annat är bättre att göra ansikte mot ansikte eller per telefon.

(...) Sen kan man ju då vara lite mer politisk, men det känns som att om man verkligen ville nåt med såna saker då är inte Internet rätt- det kan vara som en första uppväckande pryl som man kan mejla runt för att få en folk att se ens budskap. Men att det ska bli på djupet då får man gå med i ett politiskt parti eller så får man agera för det är väldigt passivt att sitta och chatta (...).

Ett tema som har framträtt är ett kritiskt förhållningssätt till användandet av Internet, dels det egna men också det generella användandet. Det egna användandet kan ses som en möjlighet att kunna påverka språkanvändningen i kommunikationen. Eftertryck läggs vid fördelar med att skriva E-post framför att tala i telefon. Det är möjligheten att uttrycka det man vill säga utan att riskera att bli avbruten av den man vill kommunicera med, att kunna uttrycka mer ingående resonemang och även kunna ändra i sin text och därigenom få möjlighet att tänka efter ordentligt på vad man vill säga. Nackdelar med att kommunicera via Internet beskrivs som att vissa ämnen inte upplevs som lämpliga att ta upp i E-post eller på chatsidor. I fallet med E-post är det mer ett personligt avvägande i det specifika fallet som inverkar då vissa ämnen anses vara mer lämpade för en ansikte mot ansikte kommunikation. Det kan vara när man vill framföra sina ursäkter eller förklara något som är förknippat med en relation av mer personlig art.

En annan respondent beskriver sitt första möte med kommunikationen på en chat för homo- och bisexuella. Jargongen var utvecklad och många slanguttryck och skrivtecken som symboliserar olika känslor och fysiska handlingar användes. Respondenten beskriver en känsla av utanförskap och längtan till att lära sig det rätta språket.

(...) jag kan minnas första gången då jag var ute på en chat och dom skrev så fort och använde slangord som jag inte alls förstod, jag kände mig så utanför samtidigt som det kändes så lockande att tanken om att en dag skulle jag kunna känna mig lika bekväm som dom andra. Tänk om det här kan vara en vardag och inte nånting som man betraktar på avstånd.

Detta betraktande på avstånd kan eventuellt leda till att en uppdelning sker av deltagandet i diskussioner och annat deltagande på Internet. De individer som inte är vana vid jargong eller andra uttryck som används kan bli avskräckta från att delta och då skapas eliter inom gruppen och kommunikationen sker inte på lika villkor.

Ett annat hinder för kommunikation som tas upp av flera respondenter är den tidsåtgång som sker vid användande av Internet. Detta upplevs genomgående som nånting negativt och som att det stjälar tid från övrigt socialt liv och kommunikation via telefon eller ansikte mot ansikte.

(...) jag anser att Internet har inneburit en mer sak i livet att sköta om. Det tar tid tycker jag, det tar tid från, man lägger ned två timmar på Internet istället för att ringa till nån eller åka hem till nån, så jag tycker att det tar bort mycket av det sociala faktiskt, alltså jag tycker att för det mesta när jag kopplar ner mig att nu har jag suttit här i två timmar igen.

Det finns en kluvenhet här hos de respondenter som anser att Internet både är något som har medfört nya möjligheter att kommunicera med människor de annars inte skulle fått kontakt med och den tidsförbrukning som sker. Det verkar framförallt vara de respondenter som i perioder använder Internet mycket och ofta som upplever detta.

De invändningar som Ravetz har mot Internet som distributör av information/kommunikation som rör viktiga- och personliga/känslomässiga frågor (se avsnitt 3.7) stöds av respondenters uppfattningar kring sitt Internetanvändande. Ravetz vill istället lyfta fram mer traditionella medier som telefonen och face to face kontakt som användbara och lämpliga i den typen av information och kommunikations distribution.

Den forskning som har skett och som tar upp den nedgång i tid som sker i det övriga sociala umgänget (se avsnitt 3.6.1) finner också en motsvarighet i mina resultat. Internetanvändningen blir till en konkurrent och till nåt som upplevs delvis negativt i livet av mina respondenter. Särskilt är det tidsåtgången som upplevs som något negativt, att kommunikationen och användandet av Internet tar så mycket tid från det övriga livet. Det nämns som irriterande när det beror på dåligt utformade sökfunktioner/ hemsidor, men också som överraskande att tiden tycks gå utan att det märks.

6. SLUTDISKUSSION

Kommunikationsmöjligheterna via Internet har inneburit förändringar för undersökningsgruppen. Kommunikationen sker snabbare och det är lättare att få kontakt med likasinnade jämfört med hur det var före Internet. Det är också lättare att få tillgång till information som är relevant för individer som tillhör en homo- och bisexuell kontext. Den politiska kommunikation som respondenterna uppger sig ha kan sägas vara begränsad. De är oftare engagerade i kontaktsökning, deltagande i chat eller sökning av information. Däremot är Internet med sitt utbud för homo- och bisexuella bidragande till att politisk kommunikation kan äga rum. Tillgången till information, diskussionsforum och debattarenor av olika slag har ökat jämfört med hur det var före Internet. I min egen definition av politisk kommunikation som har med queerbegreppet att göra samt med betydelsen av att komma ut i samhället som homo- eller bisexuell, finns Internet med som en betydelsefull kvalitativ skillnad mot hur det var innan Internet fanns. Att komma ut via Internet har öppnat upp möjligheterna till att ta kontakt med likasinnade, få och ge råd samt eventuellt prova olika identiteter och komma vidare i sin identitetsutveckling.

Anonymiteten är genomgående en kvalité som uppmärksammas av respondenterna. Det finns både för- och nackdelar med möjligheten till anonymitet. fördelarna är tryggheten och säkerheten i att inte behöva röja sin identitet. Detta har ofta att göra med upplevelser i respondenternas övriga liv off-line. Det upplevs inte som socialt accepterat att visa sin sexuella läggning offentligt i samhället. Det finns alltid en potentiell risk att bli attackerad verbalt eller fysiskt. Det kan också vara så att individen låter bli att visa sin sexualitet för att omgivningen ska slippa se det och eventuellt bli illa berörda. Detta är ett tydligt exempel på hur normer i samhället utövar ett dolt förtryck på vad som är accepterat eller inte accepterat. Anonymiteten kvarstår dock som en osäkerhetsfaktor då identiteten som uppges vara sann och äkta på Internet inte kan kontrolleras. Det är upp till var och en som kommunicerar att avgöra om man vill tro på det eller inte.

Synlighet för homo- och bisexuella personer är en annan kvalité som Internet har förstärkt. Tydligast blir detta då en respondent beskriver sitt första möte med Internet och allt som finns där för homo- och bisexuella. Respondenten har erfarenheter av att bo och växa upp i en kultur där homo- och bisexualitet anses som något sjukt och skamligt så detta förstärker än mer mötet med Internet och dess icke censurerade utbud. Det viktigaste ifråga om synlighet via

Internet är dock att möjligheterna till att ta kontakt finns på ett förstärkt sätt, att kunna få och ge information som har med den egna sexualiteten att göra samt att kunna hitta sin egen identitet genom att förstå att homo- och bisexualitet inte är något sjukt, skamligt eller ens något ovanligt. Detta skapar för undersökningsgruppen en större trygghet och ett forum för kommunikation.

Den kritik som också framkommit i samband med kommunikation via Internet är kvalitativ på så vis att det finns en jargong på vissa hemsidor som inte uppmuntrar till att politisk kommunikation kan äga rum. Seriösare diskussioner på vissa sajter mottas med skepsis och då kan det vara svårt att som enskild individ att föra en politisk diskussion. Detta kan också beröra andra ämnen som inte nödvändigtvis definieras som politiska. Jargong och utvecklade slanguttryck är andra aspekter som kan medverka till att nybörjare samt andra individer drar sig för att delta och kommunicera. En aspekt som genomgående upplevs som negativ vid kommunikation via Internet är den tid som går åt till detta. Det är också så att detta anses stjäla tid från övrigt socialt umgänge samt annan kommunikation via t.ex. telefon.

Om jag ska återgå till att titta på mina teorier och hur de kan stämma överens med mina resultat, respektive inte stämma överens med dem, så kan jag konstatera att det är tveksamt om min undersökning visar att undersökningsgruppen använder Internet till en politisk kommunikation i den definitionen att de tar kontakt med politiska representanter, diskuterar politiska frågor som är på agendan och formerar politiska allianser. Jag kan se ett stort intresse för frågor som berör individerna i relation till hur det ser ut politiskt för dem i en queerpolitisk situation, d.v.s. hur de blir bemötta som homo- och bisexuella i samhället, hur det ser ut politiskt vad det gäller frågor som lika rättigheter som exempelvis adoptionsfrågan. Mina resultat visar dock en större tendens till att använda Internet för att söka kontakter, få och ge råd samt få tillgång till information.

Vad det gäller informationsmiljön som Lierouw beskriver så kan undersökningsgruppen sägas vara ett exempel på hur en sådan börjar att etablera sig via Internet. Den är inte sammanhållen eller statisk på nåt sätt och jag anser inte att det alla gånger är en medveten strävan hos undersökningsgruppen att fjärma sig från det övriga samhället. Det är däremot så att Internet har med sin informationsutveckling för undersökningsgruppen möjliggjort att information finns tillgänglig för de individer som anser att den är intressant och värd att ta till sig.

Denna information har inte varit så lättillgänglig tidigare för undersökningsgruppen, om den överhuvudtaget har funnits i den form som den nu gör via Internet. Hur konsekvenserna ser ut för en social differentiering eller integration låter jag vara osagt. Det skulle vidare forskning inom området bättre kunna svara på. En informationsmiljö som kommuniceras via Internet kan också sägas vara mer tillåtande för olikheter som deltagarna uppvisar. Queer är det i den mån olikheter får finnas hos deltagarna och i den informationsmiljö de kommunicerar, jag anser att Internet blir ett större utrymme för undersökningsgruppen vad det gäller att prova på hur det är att presentera sig som homo- eller bisexuell. Innan individen eventuellt tar steget ut i den vardagliga verkligheten. Även en lekfullhet i identitetsroller finns med, detta är dock inte endast en positiv erfarenhet enligt mina resultat. Det kan uppfattas som tröttsamt och fränstötande i en kommunikation att mötas av uppenbara lögnar.

Min frågeställning ställer frågan på vilka sätt Internet kan vara en kanal för homo- och bisexuella individer i deras kommunikation kring intressen och politiska ideér? Jag anser att min undersökning visar på kvalitéter i kommunikationen via Internet för undersökningsgruppen som visar på nya möjligheter att nå ut, få kontakt med likasinnade, bli mer medveten om sin egen situation och eventuellt att det också kan leda till förändringar i individernas övriga vardagliga liv. Dessa förändringar kan bestå av ett bättre självförtroende, en större trygghet eller leda till att individen träffar en person som blir en partner.

Den andra frågeställningen gäller vilken/vilka betydelser den sexuella identiteten har i användningen av Internet för undersökningsgruppen? Den sexuella identiteten har en stor och kvalitativ betydelse för undersökningsgruppen i deras kommunikation via Internet. Internet möjliggör för de homo- och bisexuella individerna en kommunikation om och kring den egna sexualiteten. Internet har bidragit med en förnyelse av möjligheterna för individerna att kommunicera frågor och annat som rör den sexuella identiteten.

REFERENSER

- Berry, C. & Fran, M. (2000): Queer 'n' Asian on – and off – the Net: the role of Cyberspace in Queer Taiwan and Korea. I Gauntlett, D. (red): *Web Studies, Rewiring media studies for the digital age*. (s. 74-80) Kent: MPG Books Ltd.

- Dahlgren, P. (2000): Media, Citizenship and Civic Culture. I Curran, J. & Gurevitch, M. (red): *Massmedia and Society* (s. 310-326) London: Hodder Headline Group.
- Gauntlett, D. (2000): Web Studies: A User's Guide. I Gauntlett, D. (red): *Web Studies, Rewiring media studies for the digital age* (s. 74-80) Kent: MPG Books Ltd.
- Hauge, B. N. & Loader, B. D. (1999): *Digital Democracy: Discourse and Decision Making in the Information Age* London: Routledge.
- Jones, S. G.(1995): *CyberSociety. Computer-Mediated Communication and Community*. Thousand Oaks: SAGE Publications Inc.
- Jones, S. G. (1997): *Virtual Culture. Identity & Communication In Cybersociety*. London:The Cromwell Press Ltd, Trowbridge.
- Jordan, T. (1999): *Cyberpower. The Culture and Politics of Cyberspace and the Internet*. Cornwall: TJ International Ltd, Padstow.
- Kvale, S. (1997): *Den kvalitative forskningsintervjun*.Lund: Studentlitteratur.
- Lantz, A. (1993): *Intervjumetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lax, S. (2000): The Internet and Democracy. I Gauntlett, D. (red): *Web. Studies, Rewiring media studies for the digital age* (s. 159- 166) Kent: MPG Books Ltd.
- Loader, B. D. (1998): *Cyberspace Divide, Equality, Agency and Policy in the Information Society*. Great Britain: Clays Ltd, St. Ives PLC.
- Luke, T. W. (1998): The Politics of Digital Inequality: Access, Capability and Distribution in Cyberspace. I Toulouse, C. Luke, T. W. (red):*The Politics of Cyberspace* London: Routledge.

Poster, M. (1995): Postmodern Virtualities. I Featherstone, M. & Burrows, R.(red):
Cyberspace, cyberbodies, cyberpunk, Cultures of Technological Embodiment (s.79-94)
Melksham, Wiltshire: The Cromwell Press

Sandberg, H. & Thelander, Å. (2000): Hur nära kan man tillåta sig att komma?
Att pendla mellan närhet och distans i forskningsprocessen. I Jarlbro, G.
(red): *Vilken metod är bäst- ingen eller alla? Metodtillämpning i medie- och
kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Turkle, S. (1995): *Life On the Screen. Identity in the Age of Internet*. New York: Simon &
Schuster.

Artiklar

Fritz, B. (2001): *Queer är kul- en introduktion till queer*. Wannabe Nr. 1. 2001. s. 4-7.

Lievrouw, L. A. (2001): *New media and the 'pluralization of life-worlds: a role for
information in social differentiation*. New media & society Vol. 3 (1) mars 2001 s. 7-
29.

Samuels, J. (1999): *Dangerous Liasons: Queer Subjectivity, Liberalism And Race* Cultural
Studies 13 (1) s. 91-109.

Web-dokument

Corky (2001): (WWW document). URL <http://www.corky.nu/>

Rfsl (2001): (WWW document). URL <http://www.rfsl.se/>

Sylvester (2001): (WWW document) URL <http://www.sylvester.spray.se/>

Thornton, A. (2001): (WWW document) URL [http://www.wr.com.au/democracy/
\(010214\)](http://www.wr.com.au/democracy/(010214)).

Övriga källor

Vetenskapsradion, P1 (010520).